Jan Paweł II

LIST APOSTOLSKI
DIES DOMINI

Do Biskupów, Kapłanów i Wiernych o świętowaniu niedzieli

https://opoka.org.pl/biblioteka/W/WP/jan_pawel_ii/listy/dies_domini_0_31051998.html

Obowiązek świętowania niedzieli

46. Skoro Eucharystia jest prawdziwym sercem niedzieli, to można zrozumieć, dlaczego już w pierwszych wiekach pasterze nieustannie przypominali swoim wiernym *o konieczności uczestniczenia w zgromadzeniu liturgicznym*. «W dniu Pańskim porzućcie wszystko — czytamy na przykład w traktacie z III w. zatytułowanym *Didaskalia Apostolskie* — i spieszcie nie zwlekając na swoje zgromadzenie, bo przez nie oddajecie chwałę Bogu. W przeciwnym razie czym usprawiedliwią się przed Bogiem ci, co nie gromadzą się w dniu Pańskim, aby słuchać słowa życia i spożywać Boski pokarm, który trwa na wieki?» [75]. To wezwanie pasterzy wierni przyjmowali zazwyczaj i wypełniali z głębokim wewnętrznym przekonaniem, a choć nie brakło też okresów i sytuacji, w których spełniano ten obowiązek z mniejszym duchowym zaangażowaniem, nie można zapominać o prawdziwym bohaterstwie, z jakim liczni kapłani i wierni przestrzegali tego nakazu mimo wielu niebezpieczeństw i ograniczeń wolności, czego przykłady znaleźć można od pierwszych wieków historii Kościoła aż po nasze czasy.

Św. Justyn w swojej pierwszej *Apologii,* skierowanej do cesarza Antonina i do senatu, mógł z dumą opisać chrześcijańską praktykę zgromadzeń niedzielnych, na których spotykali się w jednym miejscu chrześcijanie mieszkający w miastach i na wsi [76]. Gdy w okresie prześladowań Dioklecjana zgromadzenia te zostały zakazane pod groźbą najsurowszych kar, wielu odważnie sprzeciwiało się edyktowi cesarskiemu i wolało ponieść śmierć niż opuścić niedzielną Eucharystię. Tak było w przypadku męczenników z *Abitinae* w Afryce Prokonsularnej, którzy tak odpowiedzieli swoim prześladowcom: «Bez żadnej obawy sprawowaliśmy wieczerzę Pańską, ponieważ nie wolno jej zaniechać; takie jest nasze prawo; nie możemy pozostać bez wieczerzy Pańskiej». Zaś jedna z męczenniczek wyznała: «Tak, poszłam na zgromadzenie i sprawowałam wieczerzę Pańską razem z moimi braćmi, bo jestem chrześcijanką» [77].

47. Kościół przypominał nieustannie o tym nakazie sumienia zakorzenionym w potrzebie wewnętrznej, bardzo mocno odczuwanej przez chrześcijan pierwszych wieków, choć początkowo nie uważał za konieczne wydania wiążącego przepisu w tej sprawie. Dopiero później, w obliczu zobojętnienia lub zaniedbań niektórych wiernych, zmuszony był nauczać jednoznacznie o obowiązku uczestnictwa we Mszy św. niedzielnej: wypowiadał się najczęściej w formie adhortacji, ale czasem musiał też wydawać stosowne przepisy kanoniczne. Czyniły to różne Sobory partykularne poczynając od IV w. (np. Sobór w Elwirze w 300 r., który nie mówi o samym obowiązku, ale o sankcjach za trzykrotną nieobecność) [78], a zwłaszcza od początku VI w. (np. Sobór w Agde w 506 r.) [79]. Te dekrety Soborów partykularnych doprowadziły do ukształtowania się powszechnego obyczaju, którego charakter obowiązujący był zupełnie oczywisty [80].

Kodeks Prawa Kanonicznego z 1917 r. po raz pierwszy ujął tę tradycję w formie prawa powszechnego [81]. To samo czyni obecny Kodeks, stwierdzając, że «w niedzielę oraz w inne dni świąteczne nakazane, wierni są zobowiązani uczestniczyć we Mszy świętej» [82]. Wedle przyjmowanej zwykle interpretacji tego typu przepis nakłada poważny obowiązek: takie nauczanie zawarte jest również w Katechizmie Kościoła Katolickiego [83] i nietrudno dostrzec jego zasadność, jeśli weźmie się pod uwagę znaczenie niedzieli w życiu chrześcijanina.

75. II, 59, 2-3: wyd. F. X. Funk, 1905, 170-171.

76. Por. Apologia I, 67, 3-5: PG 6, 430.

77. Acta SS. Saturnini, Dativi et aliorum plurimorum martyrum in Africa, 7, 9, 10: PL 8, 707. 709-710.

78. Por. kan. 21, Mansi, Conc. II, 9.

79. Por. kan. 47, Mansi, Conc. VIII, col. 332.

80. Por. z propozycją przeciwną, potępioną przez Innocentego XI w r. 1679, odnośnie do moralnego obowiązku świętowania dnia świątecznego: DS 2152.

81. Kan. 1248: Festis de praecepto diebus Missa audienda est; kan. 1247, § 1: Dies festi sub praecepto in universa Ecclesia sunt ... omnes et singuli dies dominici.

82. Kodeks Prawa Kanonicznego, kan. 1247; Kodeks Kanonów Kościołów Wschodnich, kan. 881, § 1 poleca: «Wierni są zobowiązani w niedzielę i święta nakazane uczestniczyć we Mszy św. (Bożej Liturgii) albo zwyczajem prawnym własnego Kościoła sui iuris do celebracji Oficjum liturgicznego».

83. N. 2181: «Ci, którzy dobrowolnie zaniedbują ten obowiązek, popełniają grzech ciężki».